

Udbytte, som kunde faas, ifald nødvendig Kapital fandtes her til Støtte for Erhvervene. Aldrig som i 1930 har man savnet disse økonomiske Midler. Skønt Havet forrige Aar har skænket Færingerne saa store Fiskemængder, som intet andet tidligere, er det økonomiske Udbytte saa ringe, at det ikke har bragt andet end Tab og Skuffelser. Man har end, men ikke føleligere end sidste Aar, hvor Saltfiskepriserne har været saa sløje, at de kun har budt Fiskere og Redere Tab og Underbalance, savnet en Kapital, som kunde hjælpe over de øjeblikkelige Vanskeligheder og samtidig stabilisere og støtte Industrien og derigennem skabe højere Priser for Fisker og Redere. Med andre Ord, Færingerne maa for at kunne bestaa Kampen for Tilværelsen have en Pengeinstitution med en Kapital saa stor, at den kan støtte vore Næringsveje, vore Fiskere, Redere, Landbrugere, Haandværkere og Industrifolk fuldt ud, altsaa støtte det samlede færøske Samfund.

Hvorledes kan nødvendig Kapital faas? Hvorledes kan det færøske Næringsliv bedst hjælpes? Herom er det, at det færøske Samfund nu maa tage Bestemmelse. Det maa staa klart for alle, at her drejer Kapitalen sig ikke om Tusinder, men om Millioner Kroner. Med de mange store, moderne Skibe og de gode Redskaber, Færingerne nu har, vil Fiskefangsterne være Millionværdige, hver Gang Flaaden kommer hjem fra Island eller Grønland. Det gælder da om at kunne støtte fuldt ud, saaledes at der straks ydes økonomisk Støtte, naar Skibene lander Fisker, og at baade Fisker og Reder faar Penge til deres nødvendige Behov. Men hvorledes kan Færingerne faa egen Pengeinstitution med de nødvendige store Midler? Herom har undertegnede allerede for Aar tilbage talt og vist Færingerne bekvem og farbar Vej. Den bedste og eneste farbare Vej henad hvilken det færøske Samfund kan gaa for at blive økonomisk selvstændigt, nemlig ved Oprettelsen af en færøsk Seddelbank — Færøernes Nationalbank — som Lagtinget, d. v. s. det samlede færøske Samfund, skal eje og råde over.

Det viser sig, at Færingerne, for Oprettelse af en saadan Seddelbank, ejer godt Funderingsgrundlag — bedre end mange andre Samfund — nemlig:

- 1) 21040 Gylden Jord (Kongsgodset kaldet), hvor Gennemsnitsværdien — ved Eftersyn i Salgsregisteret for et Aaremaal — har været 600 Kr. pr. Gylden. Den samlede Værdi er derfor 12 Millioner 624,000 Kroner, og
- 2) Metalfond — de Penge Færingerne har sammensparet og som findes indsat i Færø Amt's Sparekasse og Føroya Banki er ca. 10 Millioner Kroner (ifølge de 1930 offentliggjorte Regnskaber), hvis Guldverdi findes i eller garanteres af Nationalbanken i København. Denne Guldverdi anerkendes som Guldbeholdning for den færøske Seddelbank — Føroya Nationalbanki — og overføres efterhaanden med Indlevering af danske Sedler eller saadanne Værdier, som garanteres af Nationalbanken i København eller den danske Stat. Meddelelser herom sendes Bankerne i de forsk. Lande.

Føroya Nationalbanki faar

saaledes et godt og solidt Grundlag, idet Jordværdien bliver det solide Grundlag, som vil stige i Værdi efterhaanden som Jorden kultiveres, medens Guld-fonden kan virke som skiftende Valuta i Handelen med Udlandet.

Den færøske Seddelbanks Grundkapital kan, som foran vist, blive ca. 22 Millioner Kroner med udvidende, stigende Ret. For denne Grundkapital kan man, hvis der ønskes lignende Funderingsbestemmelser som i Danmark og som forovrigt i flere andre Lande, udsende Sedler til henimod 60 Millioner Kroner. Naar Færøernes Lagting ejer Seddelbanken, saa vil hele det færøske Samfund, gennem de valgte Lagtingsmænd, kunne bestemme, hvorledes Banken skal styres. Samfundet har saaledes Indflydelse paa Bankens Ledelse og Drift, og maa dette være det bedste og naturligeste Grundlag for vort økonomiske Livs Trivsel.

Gennem saadan Bank kan Færingerne faa Midler til at kunne bestaa i Kampen for Tilværelsen. Der kan blive nok til Fiskeriet og den dermed forbundne Industri, til Landbrug, Haandværk, Industri og Hvalfangst, ligesom der da ogsaa kan faas stor nok Garanti — Kapital til Oprettelse af færøsk Brandforsikring, Skibsforsikring, Folkforsikring, Vareforsikring o. lg., saa de aarlige Summer, Færingerne nu sender til Udlandet, kan beholdes her og gøre Nytte i det færøske Samfund. Disse hidtil hvert Aar, om man saa maa sige, bortkastede Summer, tæller Hundrede Tusinder Kroner. Ved at oprette Værfter kan de færøske Fiskerskibe og andre Fartøjer bygges paa Færøerne, og derigennem skabe større Industri, hvorved flere Haandværkere kan faa Levebrød.

Jeg tror, at naar Færingerne her staaar enige og anmoder Lagtinget om straks at tage denne for os alle saa vigtige Sag til Behandling, man da kan tro, en Seddelbank som foreslaaet allerede i Sommer kan oprettes, saa at Aaret 1931 ikke bringer Færingerne den Nød og de Skuffelser, som Aaret 1930 gjorde. Alle færøske Skatteborgere bedes derfor med Navns Underskrift give foranstaaende Tilslutning. Jeg vil forsøge at faa alle mine Landsmænd i Tale ved personlig at rejse rundt i Landet, og fremlægge Sagen, hvorefter den vil blive sendt til Lagtinget til Gennemførelse.

Thorshavn, 14. Januar 1931.

Andreas Ziska.

## England—Indien.

Tirsdag den 20. Januar samledes det engelske Parlament efter veloverstaaet Juleferie. Flere af Arbejdsregeringens Medlemmer har dog ikke holdt Ferie. Der har været nok at gøre, særlig for dem, der har Formandsplads i den indiske Konferencens Komitéer.

Det bliver en svær Samling for Arbejdsregeringen. De Konservative vil begynde med at stille Mistillidsvotum, og som altid maa Regeringen regne med Støtte fra den upaalidelige Lloyd George. Han var for kort Tid siden begejstret for Valg-reformen, men da han nu tvivler paa, at denne virkelig vil blive til Gavn for de Liberale, er hans Støtte mere end tvivl-

som. De uafhængige Rebeller i selve Arbejderpartiet har for stemt imod Mac Donald og kan gøre det igen. Fagforeningsloven maa og skal ophæves, og Regeringen maa, enten Tidspunktet bliver belejligt eller ej, fremsætte Forslag herom. Bomulds-konflikten og Minekonflikten truer stadig og kan skabe store Vanskeligheder.

Den indiske Conference nærmer sig nu Afgørelsen. De forskellige Komitéer bliver efterhaanden færdige og afleverer deres Indstillinger. Adskillige af disse Komitéer er naaet til Enighed. Hindu-Muhammedaner-Komitéen, som Mac Donald personlig leder, har dog endnu ikke naaet et Resultat, men det lykkes nok, mener man paa Konferencen.

Man regner i London med, at alle Komitéindstillingerne vil kunne forelægges til den samlede Conference. Det kan siges, at kun meget konservative Eng-lændere tror paa, at Indien vil nøjes med mindre end indre Selvstyre, og en ansvarlig indisk Regering, der har Bestemmelsesret, indtægen i enkelte bestemte Forhold, og — meget faa Indiere tror paa, at det vil lykkes for Øjeblikket at naa mere.

Konferencens Beslutninger skal forelægges Englands Parlament. Hvordan vil det gaa der? Arbejderpartiet vil gaa langt for at bringe Indien ind i rolligere Forhold. De liberale Repræsentanter paa Konferencen har til-sagt deres Bistand til meget vidtgaaende Reforme. Men des-værre gaar jo det liberale Parti saa ofte i Stumper og Stykker ved vigtige Afstemninger.

De konservative Repræsentanter har sagt Nej til næsten alle de vigtigste Forslag om Indiens gradvise Selvstyre. Om hele det konservative Parti nu vil tage en saadan Stilling er dog tvivlsomt.

Arbejderpartiets og Arbejds-regeringens heldige Løsning af det indiske Problem afhænger nu ikke mere saa meget af Ind-ienes Stilling, som af hvor stor Tilslutning Reformerne kan sikres i England.

— En demokratisk Udvikling i flere af Østens vældige Riger vil for mange Aar fremover af-hænge af de Beslutninger, Eng-lands Parlament inden længe træffer.

Lad Indien-Problemet blive løst, og dette faar Mac Donald antagelig Ro til; men saa kan man ogsaa, uden at være Spaa-mand, forudsige, at Uvejret bryder løs. Arbejdsløsheden er det truende Spøgelse i England, det, der skal udnyttes. Ganske vist har Arbejdsregeringen i de 18 Maanedere, den har regeret, be-vilget mere Hjælp og Arbejde, end Baldwin's Regering i alle de fem forudgaaende Aar. — Dog, den Slags Ting, den Slags løses og bliver tilsløret. Det lyder saa tiltalende, naar man siger: »Det britiske Verdensrige for Britene«. Kampen for Told-mure er rejst. Store Bladkon-

cerner, Hundreder af Agitatorer hamrer det ind i Hjernen paa Engleskmanden: „Luk din Dør for andre end dine egne“.

Der er Grænser for, hvor langt et Parti kan gaa mod Strømmen.

Men Arbejderpartiet i Eng-land er mere solidt end nogen Sinde. Trods Rebeller og Mosley-Doktriner.

Lad os haabe, Partiet klarer Stormen. Vi er ikke blot som Købere, som Arbejdere og som Sælgere, dybt interesserede i den kommende engelske Parla-ments-samling.

## Ritual

til dóp, skriftamál og avloysing, altargang, brúðarmessu, konfir-matión og lík at kasta fòrd á. Tórshavn 1929.

Tað hevur gleitt allar góðar Føroyingar, at so góður vøkur hevur verið í føroyskum religi-øsum bókmentum tey seinastu árin. Biblíutýðingin er komin væl á veg, og sálmasøvn eru prentaði. Og nú í vøtur vórðu ritualini útgivin í bók og send øllum føroyskum kirkjum.

Henda bókin er fríðstíð av tí arbeiði, ið ritualnevndin, ið sitíð hevur eitt skifti, hevur avrikað. Formaður hennara, J. Dahl próstur, hevur gjørt sjálvstýð-ingararbeiðið, og er tað væl og virðiliga gjørt. Annað var ikki vørandi, tí prósturin hevur í biblíutýðingum sínum víst, at hann hevur frálíkar gávur til at handfara føroyskt mál. Einsa-mallur hevur hann týtt ein stóran part av biblíuni, og hella stóra týðingararbeiðið visir alt sum tað er, at hann hevur verið forur fyri at geva máli okkara ein fastan og hábaðsligan búna, ið ger tað væl skikkað til kirkj-úligt brúk. Og hella visir upp-attur, at føroyskt mál stendur ikki aftari enn onnur mál, tó at mangur hevur hildið tað.

Men øll mál mugu koma undir røkt og harvið gerast nýt-ilig í øllum forum, ikki minnst í religiosum. Her hava vit Fø-royingar verið merkiliga gáløysir og stutthugsandi. Vit eru vorðnir andliga lammir og krepplir, við tað at vit hava latið tað ganga um okkum, at móð-urmál okkara er trúðak burtur har, ið tað eigur fyrsta og allan rættin. Tað ber ikki til, og tað kemur einum fólk aftur um brekku, at tað vanvirðir mál sitt og kennir ikki skyldu sína at røkja tað.

Tó, nú er kortini vend komin í; hugsnarháturin er broyttur, og eitt ið visir tað er, at henda ritualnevndin hevur verið samd um týðingarnar, og at Føroya lagting hevur kostað hesa bók-arútgávu. Nú fáa vit at síggja, um kirkjan í Føroyum fer at verða húgvín til at nýta móður-málið, og um vit verða førir fyri at endurnýggja ta føroysku kirkjuna, ið var niðurbrotin og avtoftað í trúótarrumblinum fyri 400 árum síðani.

Leingi er tað, ið væl skal vera. Á og dagur er síðani, at nevndin var liðug við arbeiði sítt, og mangur hevur ótolnast, tí at bókin ikki var útgivin. Men ikki var gott við at gera; autorisatiónin vantaði, og við henni kom í drag.

So frættist seinasta heyst, at nú vóru ritualini autoriseraði. Kirkjuumboðsvaldið hevði tikið sær um reiggj, og Sælandsbisk-upur hevði kunnigjort autorisa-tiónina, ið prentað er fremst í

## Vinduer, Døre og Lister.

Gódt og billigt Arbejde.  
Hugo Øster's Maskinsnedkeri,  
Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

bókini. Summi, ið illtrúgvín eru, vilja vera við, at henda avgerðin stendur í sambandi við tey tó-índi, ið frættust stutt framman-undan, at hin katólksa kirkjan ætlaði sær at fáa fótin fastan aftur í Føroyum. Veri nú tað, sum tað vil, embælismenn kirkjuumboðsvaldsins hava ið hvussu so er verið heppnir, tí nú teptu teir hinar ótolnu og afstingjarsomu.

Um sjálva bókin er bert gott at siga: hon er í allar málur prýðilig, innbundin í vakurt skreytind og prýkað við myndum av føroyskum kirkju-skurðverki. Hetta er ein stásilig gáva, ið Føroya lagting gevur kirkjunum í Føroyum.

X.

## Fornfræðiligar rannsóknir í Føroyum.

Vit vilja gera lesarum okkara kunnugt, at M. A. Jacobsen, bókavórður, hevur sent soljóð-andi brøv út á bygd:

»Eitanin er komandi summár at gera fornfræðiligar rannsóknir her í Føroyum, tað er: kannu eftir teim elstu minnumum, ið eru her, frá tí at fólk festu búg í Føroyum. Eg loyvi mær nú, til fyrireikingar av hesum máli, at heita á tygum og biðja tygum gera so væl at útvega mær kunnleika um eftirfylgjandi:

I. Er nakar gamal kirkjugarð-ur ella leiðisgarður har í bygdini?

Um so er:

- a) Verður hann enn brúkt-ur, ella er nýggjur garður nú tika í brúk?
- b) Hvussu gamal er hann eftir álitandi mannaðaga. Um so er, at hann er avtikin, nær og hví varð hann avtikin?
- c) Hvar er hann (navnið á staðnum, har hann er), og hvussu vorðin er hann?

II. Eru toftir eftir av gamlari kirkju ella bonhúsi har í bygdini ella har um vegir?

Um so er:

- a) Hvussu eru toftirnar til stóddar og vorðnar?
- b) Hvar eru tær (navnið á staðnum)?
- c) Nær var bonhúsið (kirkja-) avtikin?

III. Er nokur kelda ella á har um vegir í bygdini, sum hevur lekjandi vatn eftir álitandi mannaðaga (heilig-kelda ella sálubótará ella tilfikt)?

Um so er:

- a) Hvørjar sagur knýta seg til kelduna ella ána?
- b) Hvar síður verið í gamla-ri ið er at hava sam-komur har?

IV. Er nakað funnið í jørdini har í bygdini, t. d. onkur forgrípur, okkurt ambod, onkur býnytta ella tilfikt?

Tað hevur stóran týðning, at øll tey, ið biðin eru um at fáa hesar upplýsingar til vegar, geva svar, og gera tað til lítar. Eingin má leggast á bravið, men øll mugu royna at fáa uppspurt alt tað, ið kann vera málinum til frama. Sjálvt so vorðið, ið kann tykjust einum lítisvert at skriva um, kann hava alstóran týðning í hesum føri.